

naj... Park na 16 mapy
wielkopolskiego
KRAJOBRAZOWEGO
PRZYJACIEL PARKU

największe jezioro
JEZIORO CHRZEPSKIE
300 ha powierzchni
najgłębsze jezioro
JEZIORO ŚREMSKIE
45 m (dno znajduje się
6 metrów poniżej
poziomu morza)
najstarszy rezerwat
CZAPLE WSAPY
utworzony w 1957 r.

Sierakowski Park Krajobrazowy

Mapa w skali 1 : 45 000

Sierakowski Park Krajobrazowy

Informacje ogólne

- Data utworzenia:** 1991 r.
Powierzchnia: 30918,34 ha
Położenie fizycznogeograficzne: Kotlina Gorzowska, Pojezierze Poznańskie
Położenie administracyjne: powiat międzychodzki, gminy Chrzepsko Wielkie, Kwilcz i Sieraków; powiat szamotulski, gmina Pniewy
- Cele ochrony:**
- ochrona i zachowanie wyraźnie wykształconego krajobrazu południowego
 - zachowanie naturalnych ekosystemów wodnych
 - zachowanie populacji rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk
 - zachowanie trwałości oraz różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych wraz ze spontanicznymi procesami ich dynamiki
 - zachowanie torfowisk i innych środowisk wilgotnych oraz bagiennych
 - zachowanie terenów muraw łąkowych i zaroślowych
 - utrzymanie walorów kulturowych

Warto zwiedzić

- Kościół Pobernaldyński w Sierakowie**
Kościół Najświętszej Maryi Panny Niepokalanej Poczętej nazywany „perłą wśród jezior”, uważany jest za najcenniejszy zabytek terenu Parku. Został ufundowany w 1619 r. przez ród Opalińskich jako świątynia klasztoru Bernardynów. W otwartym głównym znajduje się obraz „Zdjęcie z krzyża” pędzla flamandzkiego malarza Artusa Wolfforta, który szkolił się u tego samego mistrza, co Peter Paul Rubens. W kościele znajdują się też bogato zdobione nagrobki kilku pokoleń Opalińskich: m.in. Krzysztofa Opalińskiego, zapisanego w historii zarówno za wierszowane utwory dotyczące stosunków społecznych w dawnej Rzeczypospolitej, jak i odkrytego niesławą za poddanie Wielkopolski Szwedom. We wnętrzu zwracają też uwagę piękne intarsjowane stalle, czyli ławy bogato zdobione ornamentami z różnokolorowego drewna.
- Muzeum Zamek Opalińskich w Sierakowie**
Odbudowany fragment zamku dawnych właścicieli miasta. Znajduje się w nim mauzoleum ze zdobionymi sarkofagami Opalińskich, przeniesionymi tam z kościelnej krypty. Obejrzymy tu również makietę dawnego Sierakowa i pamiątki po dawnych mieszkańcach zamku oraz liczne wystawy czasowe.

- Dawny kościół ewangelicki w Sierakowie**
Odbudowany ze stanu niemal całkowitej ruiny, tuż nad Wartą wznosi się szachulcowy budynek dawnego kościoła ewangelickiego w Sierakowie. W jego wnętrzu mieści się biblioteka publiczna oraz Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód.

Warto zobaczyć

- jedynie w Wielkopolsce kryptodepresyjne **Jezioro Śremskie**
- widok na **Puszczę Notecką** z dostrzegalni przeciwpożarowej **Zdroje Nadleśnictwa Sieraków** (na Francuskich Górach)
- nocne niebo w **Ostoi Ciemnego Nieba Izdebnu i Chalin**
- najstarsze drzewo **Puszczy Noteckiej** – pomnik przyrody Dąb Józef w **Marianowie**
- źródłiska nad jeziorem **Kubek**
- grupę pomnikowych dębów w **Śródce**
- aleję jabłoniową w **Chalinie**

Warto przeżyć

- Spacer Jabłoniowym Szlakiem**
Dawniej w krajobrazie rolniczym powszechne były aleje drzew owocowych i przydomowe sady. Obecnie coraz rzadziej możemy podziwiać takie widoki. Powoduje to nie tylko ubożenie krajobrazu, ale i prowadzi do zaniku tradycyjnych odmian drzew owocowych. Wraz z nimi tracimy wielką różnorodność smaków i zapachów owoców na rzecz raptem kilku ich typów, selekcjonowanych pod kątem wyglądu na półce marketu. Do dziś wspaniała, stara aleja złożona z wiekowych drzew owocowych zachowała się w Chalinie. Rosną tu głównie jabłonie tradycyjnych odmian, ale towarzyszą im też grusze, czereśnie, śliwy i wiśnie. Na spacer aleja warta wybrać się zwłaszcza wiosną, w porze kwitnienia jabłoni, lub późnym latem, gdy drzewa owocują.

- Wyprawa ścieżką dydaktyczną „Jary koła Chalina”**
Ścieżka prowadzi przez porośniętą lasami dolinę południową, w której znajduje się niewielkie jezioro Chalinęk wraz z licznymi wyspami, strumieniami i pozostałościami dawnych stawów. Na trasie zobaczysz można tak zwane jary, czyli rozcięcia erozyjne powstałe w wyniku spływania w dolinę wód opadających z terenów położonych wyżej. Wiosną kwitnie tu wiele kwiatów: zawilcze żółte, fiołki czy poszytynicze łuskienniki różowe. W podmokłych miejscach znaleźć można rzeżuchę i śledziennicę skrętoślazną. Wąskiej ścieżce towarzyszą liczne tany bobrowe i inne ślady działalności ich twórców: ścieżki, zgrzyz czy magazyny zimowe. Rosną tu też wiekowe drzewa: buki i dęby, wśród których żyje popielica szara. Nad dawnymi stawami młyńskimi uważny obserwator może też wypatrzyć zimorodka, wyczekującego na gałęzi na przepływające ryby.

- Spływ kajakowy rzeką Wartą**
Przepływającą przez teren Parku rzeka Warta i wytyczona na niej Wielka Pętla Wielkopolski umożliwiają poznanie przyrody z nieco innej perspektywy nawet mniej wprawnym kajakarzom. Rozpocząć wyprawę można na przystani w Sierakowie i zakończyć przy granicy parku w Chorzepowie. Można popłynąć też dłuższą trasą: minąć prom łączący miejscowości Zatam Nowy i Zatam Stary i zakończyć w stacji kajakowej w Międzychodzie.

- „Triathlon Sieraków”**
Jesteś miłośniczką lub miłośnikiem intensywnego wysiłku fizycznego? Co roku wiosną w Sierakowie odbywają się zawody triathlonowe, ściągające entuzjastów biegania, pływania i jazdy na rowerze. Zawody odbywają się od wiatu lat na trasach o różnej długości, przebiegających przez tereny Sierakowskiego Parku Krajobrazowego. Podzielone są na liczne kategorie wiekowe, począwszy od najmłodszych uczestników (14+) aż po seniorów (70+).

- Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Chalinie**
Powstał w 1997 r. na terenie dziewiętnastowiecznego założenia dworsko-folwarcznego. Obejmuje odrestaurowany dwór, współczesny budynek bazy noclegowej, nawigujący do istniejącej tu dawniej oficyny dworskiej, oraz rozległy teren z parkiem i terenem rekreacyjnym. W zabytkowym dworze zwiedzić można ekspozycję przyrodniczą poświęconą m.in. faunie Parku, a wśród niej zobaczyć gatunek nocnego ssaka występujący tylko tutaj i w Parku Krajobrazowym Promno: popielicę szarą. Teren, na którym znajduje się Ośrodek jest częścią Ostoi Ciemnego Nieba Izdebnu-Chalin, jednego z dziesięciu w Polsce obszarów chronionych niezanieczyszczone sztucznym światłem nocne niebo. W ramach zajęć edukacyjnych dla grup szkolnych, zielonych szkół i obozów edukacyjnych dzieci i młodzież poznają tu przyrodę poprzez bezpośredni kontakt.

Parkowe osobliwości

Sierakowski Park Krajobrazowy ma leśny i wodny charakter, ale znajdują się w nim też tereny otwarte. Liczne wzniesienia morenowe i doliny rynnowe wywołują dreszczyk emocji. I chociaż Park nie leży w pobliżu wielkich aglomeracji miejskich, to przebywając tu, warto zadać sobie pytanie: „co znajduje się za kolejnym pagórkem?” Wszak za każdym wyniesieniem terenu wyłania się następne. Z miasteczek najbardziej znany jest **Sieraków**, ale i wiele okolicznych miejscowości stanowi świetne bazy wypadowe i noclegowe dla turystów oraz zapalonych miłośników przyrody. Jedną z atrakcji jest **Ostoa Ciemnego Nieba Izdebnu i Chalin**. Nieczęsto się zdarza, że mamy komfort przebywania w miejscu, w którym jedynym źródłem światła w nocy są gwiazdy lub Księżyc. To tzw. **niebo zodiakalne**, na którym widać wszystkie konstelacje, a ostatnimi czasy przepiękną zorzę polarną. Znakomitą destinacją do obserwacji tych zjawisk jest Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Chalinie. Nauczmy się tu, iż zanieczyszczenie nocnego nieba sztucznym światłem to od niedawna coraz bardziej zauważalny problem. Okazuje się, że zaburza rytm dobowy wielu organizmów żywych, zwłaszcza owadów. Negatywnie wpływa także na ludzi, powodując m.in. kłopoty ze snem. Ostoję Ciemnego Nieba utworzył w 2014 r. samorząd Sierakowa. Wśród jej założeń jest redukcjonowanie zanieczyszczenia sztucznym światłem, które przejawia się chociażby w modernizacji oświetlenia ulicznego w obrębie miasta i gminy Sieraków.

Zielonym sercem Parku są również rezerwat. Zasadniczo **wchodzić do nich nie wolno, ale w niektórych z nich są wytyczone szlaki turystyczne** - poruszanie się nimi pozwala **zminimalizować zagrożenie dla chronionego tam bogactwa organizmów**. Takie szlaki biegną np. przez rezerwat **Buki nad Jeziorem Lutomskim**. W rezerwacie **Czaple Wyspy** możemy z oddali obserwować całe kolonie ptaków. Gniazdują i żerują tu m.in. kormorany i bieliki. Pamiętajmy, by ich nie niepokoić w okresie lęgowym i nie wpływać na wyspę.

Północna część parku krajobrazowego znajduje się już w **Puszczy Noteckiej**, czyli jednego z największych obszarów leśnych w Polsce, a także, od 2004 roku, największego leśnego kompleksu promocyjnego w naszym kraju. Porośnięta w głównej mierze lasami sosnowymi Puszcza zajmuje powierzchnię ponad 137 tys. ha. Obecnie Puszcza Notecka tworzą głównie sztuczne nasadzenia, albowiem w latach 20. XX wieku ówczesny drzewostan sosnowy został niemalże całkowicie zniszczony, a właściwie zjedzony, w wyniku inwazji motyla - **strzygoni choinówki**. Zjawisko to okrzyknio gradacją stulecia. Wyjątkowy teren nadnoteckiej puszczy tworzą największe **wydmy śródlądowe** w Polsce, powstałe podczas ostatniego zlodowacenia w wyniku naniesienia dużych ilości piasków przez wodę z topniejącego lądolodu.

Wartym zobaczenia jest położony tuż za granicami Parku użytek ekologiczny **Wrzosowe Wydmy**, do którego możemy dotrzeć parkując samochód na leśnym miejscu postoju „Pustelnia” przy jeziorze **Głuchowiec**, znanym także jako Kluchowiec. Wydmy wyróżniają się dużymi wysokościami względny, wymagającymi od nas wspinaczki po złotym piasku niczym z najpiękniejszych plaż. Użytek pokrywają przepiękne dywany wrzosowisk i roślinności kserotermicznej. W jego sąsiedztwie, podążając w kierunku Bucharzewa, znajduje się obszar Natura 2000 „**Jezioro Kubek**”, a w jego skład wchodzi uroczyska lasów bagienno-lęgowych oraz kompleks roślinności związanej ze źródłiskami niewielkich strumieni kaskadujących jezioro. Płytkie wody jeziora Kubek otoczone są licznymi zabagnieniami utworzonymi przez wolno sączące się wody źródłiskowe o górskim charakterze i stałej temperaturze 8°C. Unikarowym na skalę Europy, zlokalizowanym w północnej części jeziora jest teren **dawnej bobrowni**, czyli jakże tajemniczej hodowli bobrów, która powstała tutaj w 1928 r. i funkcjonowała przez kilka lat. Jej zadaniem było odtworzenie drastycznie niskiej populacji jeźiora w wyniku wojny. Walory tego obszaru są tak niezwykłe, iż postanowiono objąć je dodatkową ochroną. **Rezerwat krajobrazowy Bobrownia**, o wilkości ponad 120 ha, to najmłodszy rezerwat w Puszczy, powołany w celu zachowania kompleksu ekosystemów leśnych i źródłiskowych oraz siedlisk rzadkich gatunków zwierząt.

Konkurs krajoznawczy

Przygotowaliśmy dla Ciebie **Plecak kolekcjonera krajobrazów**. Jesteś spostrzegawczym turystą, który odwiedza wielkopolskie parki krajobrazowe? W naszych przewodnikach znajdziesz grafiki przedstawiające jedno z charakterystycznych miejsc w parku krajobrazowym. Twoim zadaniem jest je odnaleźć. Wskazówki znajdziesz w rozdziale „**Parkometr**” przewodnika z serii „**Kierunek Krajobraz**”, dostępnego bezpłatnie na naszej stronie internetowej.

Aby wziąć udział w konkursie, zrób selfie w miejscu zaszyfrowanym na grafice z przewodnika. Opatrz je tytułem i opisem zawierającym Twoją relację z odkrywania krajobrazu parku.

Fotografię razem z tytułem i opisem wyślij e-mailem na adres: **kolekcjoner_krajobrazu@zpkw.wpl** Czekają atrakcyjne nagrody!

Tu znajdziesz wskazówki do konkursu

Kącik przyrodnika

Kalendarz fenologiczny

I styczeń

- W Puszczy Noteckiej wieczorem i o zmroku rozlega się pohukiwanie **puchacza**.
- Bieliki** polują na zimujące na Jeziorze Śremskim kaczki i łyski.

II luty

- Pierwsze **kanie rude** wracają z zimowisk zlokalizowanych na południu Europy.
- Bieliki** odbywają loty tokowe nad Puszczą Notecką. Idealnym miejscem do obserwowania ich powietrznych akrobacji jest dostrzegalnia przeciwpożarowa.

III marzec

- W alei śródpolnej w Chalinie pracownicy ZPKWW białą gniew **starych, trypkanych odmian jabłoni**.
- W torfowisku rezerwatu Mszar nad Jeziorem Mnich rozwijają się larwy **ważki żalotki większej**.

IV kwiecień

- W użytku ekologicznym Jaskółcza Skarpa **jaskółki brzegówki** drążą nowe tunele gniazdowe.
- W najgłębszych ostępach Parku, w dobrze ukrytych miejscach rodzice opiekują się młodymi **puchaczami**.

V maj

- W podziemnych kryjówkach będąc się ze snu zimowego **popielice szare**.
- W kolonii lęgowej na strychu dawnego ośrodka zdrowia w Sierakowie rodzą się młode **nocki duże**.

VI czerwiec

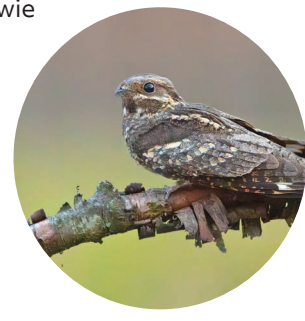
- Nocami na skrajach zrębów i śródleśnych polan w Puszczy Noteckiej swą terkoczącą pieśń wypiewuje **lelek**.
- Gdy lelek ucichnie, miejsca te o świecie dają nam ostatnią okazję w tym roku, by usłyszeć śpiew **lerki**.

VII lipiec

- Młode **kanie rude** opuściły już gniazdo, ale nadal przebywają w rewirze rodziców.
- Aktywne w ciggu dnia **kumaki nizinne** dzięki swoim długim, lepkim językom, skutecznie polują na owady, korzystając z obfitości pokarmu latem.

VIII sierpień

- W latach nasiennych buka samice **popielice szarej** rodzą w dziupli wyścielonej liśćmi od 2 do 11 młodych.
- Na idealnie ciemnym nieboskłoncie w okolicach Chaliny rozblyskują meteory z roju **Perseidów**.

IX wrzesień

- Na jabłoniach tradycyjnych odmian w Chalinie czerwienieją pierwsze owoce. Na tych, które spadły na ziemię, upijają się **rusalki admirał**.
- Popielice szare** intensywnie żerują na nasionach buka, by zgromadzić tłuszcz przed zimowym snem – czasem zapuszczają się nawet na strych ośrodka w Chalinie!

X październik

- Ukryte w gniazdach, wyposażone w solidną oponkę z tłuszczu pod skórą, **popielice szare** szykują się do zimowego snu.
- Wzdłuż ścieżki „Jary koła Chalina” przebarwiają się na żółto **liście buków** rosnących na zboczach przy jeziorze.

XI listopad

- Ostatnie **kanie rude** odlatują na miejsca zimowania.
- W głąbokich i czystych jeziorach odbywa się tarło kochających zimno, drobnych, lecz niezwykle cenionych przez smakoszy ryb – **sielaw**.

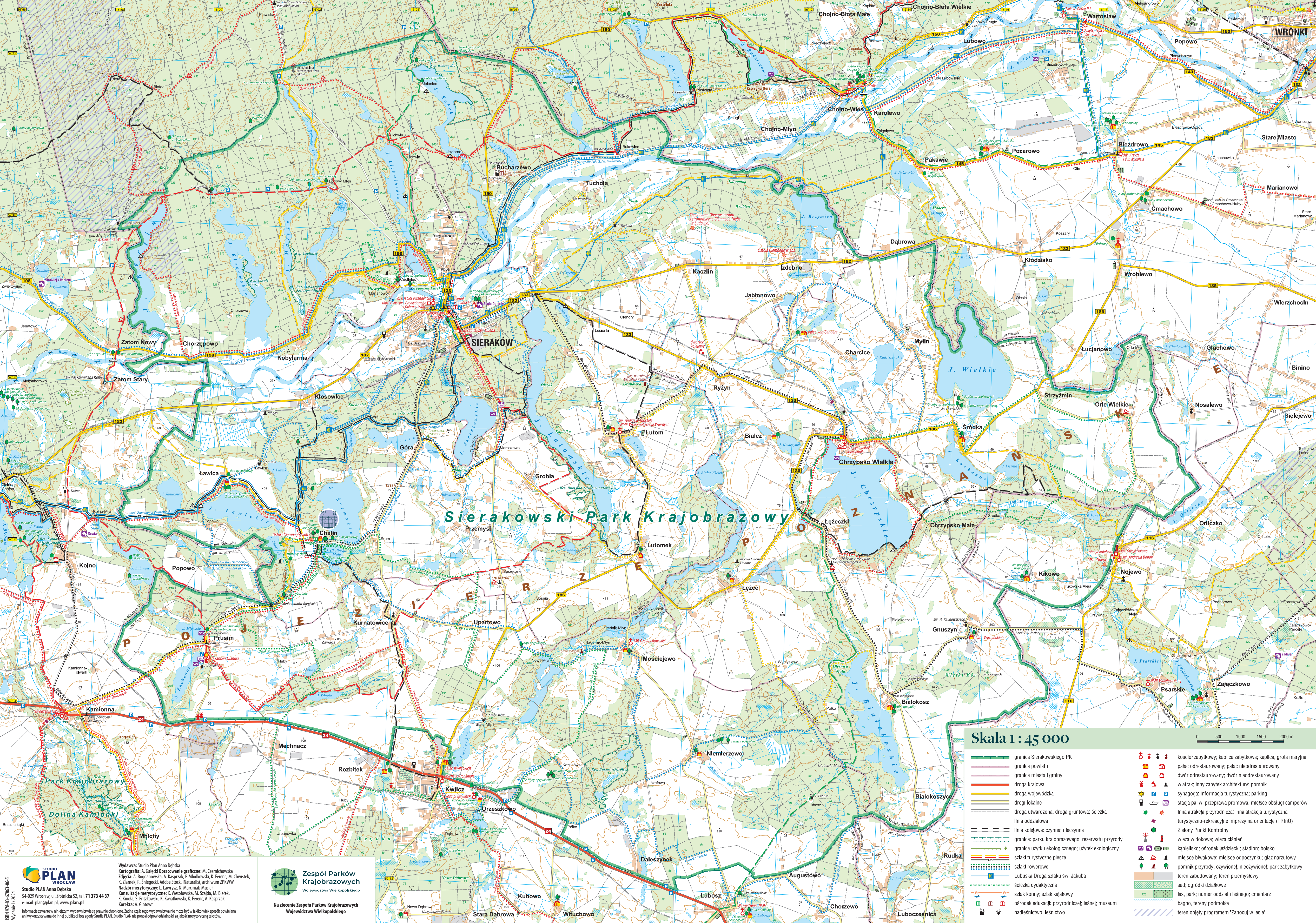
XII grudzień

- Gęsi białoczelne i gęsi tundrowe** w dzień żerują na oziminach zbierając się na noc na wodach jezior Chrzepskiego i Wielkiego.
- W Puszczy Noteckiej **wilcze rodziny** podążają tropem jeleni, saren i dzików.

i Punkty informacji turystycznej

Salon Prasowy Press Coffee
ul. Wroniecka 9
64-410 Sieraków
tel. 572 501 657
e-mail: press.sierakow@op.pl

Muzeum Zamek Opalińskich
ul. Stadnina 3A, 64-410 Sieraków
tel. 61 29 52 392
e-mail: sierakow_muzeum@wp.pl
www.muzeum-sierakow.pl

Sieraków Park Krajobrazowy

Skala 1 : 45 000

	granica Sierakowskiego PK		kościół zabytkowy; kaplica zabytkowa; kaplica; grota maryjna
	granica powiatu		pałac odrestaurowany; pałac nieodrestaurowany
	granica miasta i gminy		dwór odrestaurowany; dwór nieodrestaurowany
	droga krajowa		wiatrak; Inny zabytek architektury; pomnik
	droga wojewódzka		synagoga; informacja turystyczna; parking
	drogi lokalne		stacja paliw; przeprawa promowa; miejsce obsługi camperów
	droga utwardzona; droga gruntowa; ścieżka		Inna atrakcja przyrodnicza; Inna atrakcja turystyczna
	linia oddziałowa		turystyczno-rekreacyjne imprezy na orientację (TRiNO)
	linia kolejowa; czynna; nieczynna		Zielony Punkt Kontrolny
	granica: parku krajobrazowego; rezerwatu przyrody		wieża widokowa; wieża ciśnień
	granica użytku ekologicznego; użytk ekologiczny		kapiełsko; ośrodek jeździecki; stadion; boisko
	szlaki turystyczne piesze		miejsce blwakowe; miejsce odpoczynku; gład narzutowy
	szlaki rowerowe		pomnik przyrody; ożywione; nieożywione; park zabytkowy
	Lubuska Droga szlaki św. Jakuba		teren zabudowany; teren przemysłowy
	ścieżka dydaktyczna		sad; ogródki działkowe
	szlak konny; szlak kajakowy		las; park; numer oddziału leśnego; cmentarz
	ośrodek edukacji: przyrodniczej; leśnej; muzeum		basen; teren podmokłe
	ośrodek nadleśnictwo; leśnictwo		teren objęty programem "Zanocuj w lesie"